

**UCHWAŁA NR XLIX/467/2022
RADY MIEJSKIEJ INOWROCŁAWIA**

z dnia 21 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i 583) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021, za okres od stycznia 2020 r. do grudnia 2021 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Inowrocławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski

Załącznik do uchwały Nr XLIX/467/2022
Rady Miejskiej Inowrocławia
z dnia 21 kwietnia 2022 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI „GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI” DLA MIASTA INOWROCŁAWIA NA LATA 2017-2021

(za okres od stycznia 2020 r. do grudnia 2021 r.)

Inowrocław, marzec 2022 r.

Wstęp

Zgodnie z art. 87 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r. poz. 710, z późn. zm.) wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Program ma na celu m.in. uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej, zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania, wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Natomiast art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, nakłada obowiązek sporządzania co dwa lata przez wójtów (burmistrzów, prezydentów) sprawozdań z realizacji gminnych programów opieki nad zabytkami i przedstawiania ich radzie gminy.

Niniejsze sprawozdanie odnosi się do „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021, przyjętego uchwałą nr XXXV/405/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 listopada 2017 r. Obejmuje realizację zadań dla wyznaczonych priorytetów i kierunków działań w okresie od stycznia 2020 r. do grudnia 2021 r.

Podstawowym zadaniem sprawozdania jest przedstawienie bieżących informacji o działaniach podejmowanych przez gminę w celu budowania tożsamości z historią „małej ojczyzny” poprzez położenie akcentu na aspekt społeczny we wdrażaniu programów edukacyjnych i turystycznych, rozwijanie współpracy między instytucjami kultury, oświaty i nauki oraz organizacjami społecznymi, a także podmiotami prywatnymi oraz ocena wpływu powyższych działań na stan dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych i informacji uzyskanych z następujących komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Inowrocławia:

- 1) Wydział Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich;
- 2) Wydział Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości;
- 3) Wydział Gospodarki Lokalowej;
- 4) Wydział Dróg i Transportu;
- 5) Wydział Oświaty i Sportu;
- 6) Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej;
- 7) Wydział Gospodarki Komunalnej, Środowiska i Rolnictwa;
- 8) Pełnomocnik ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Zebrane dane i informacje usystematyzowano według wyszczególnionych w „Gminnym programie opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia założeń programowych i priorytetów.

PRIORYTET I

REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ELEMENT ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY

Kierunki działań:

- 1) zahamowanie procesu degradacji i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;***
- 2) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne i edukacyjne;***
- 3) podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy z opieką nad zabytkami.***

W latach 2020-2021 prowadzono prace remontowo-konserwatorskie przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy. Były to wielorodzinne budynki komunalne wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy, znajdujące się w obszarze rewitalizacji wyznaczonym w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022.

Lp.	Budynek	Zakres robót	Wartość inwestycji
1	ul. Dworcowa 92-94	Remont elewacji od strony podwórza, wymiana stolarki okiennej, remont klatki schodowej. Inwestycja zakończona.	224.684,96 zł
2	ul. Jana Kilińskiego 6	Remont elewacji z dociepleniem ścian od podwórza. Inwestycja zakończona.	161.440,57 zł
3	ul. Poznańska 2	Remont elewacji. Inwestycja zakończona	195.157,86 zł
4	ul. Tadeusza Kościuszki 8	Remont elewacji, wymiana stolarki okiennej. Inwestycja zakończona.	157.327,51 zł
5	ul. Henryka Hoyera 16	Budowa instalacji centralnego ogrzewania gazowego. Inwestycja zakończona.	204.001,36 zł
6	ul. Szymborska 14	Remont elewacji frontowej, wymiana stolarki okiennej. Inwestycja zakończona.	146.847,33 zł
7	ul. Poznańska 336	Remont elewacji od strony podwórza. Inwestycja zakończona.	40.946,22 zł
8	ul. Andrzeja 5	Remont elewacji i dachu. Inwestycja zakończona.	196.720,66 zł
9	ul. Poznańska 367	Remont elewacji z dociepleniem ścian. Inwestycja zakończona.	290.205,60 zł
10	ul. Dworcowa 44	Remont elewacji z dociepleniem ścian od podwórza. Inwestycja zakończona.	374.966,19 zł
11	ul. Dworcowa 48	Remont elewacji z dociepleniem ścian od podwórza. Inwestycja zakończona.	379.638,15 zł

Miasto Inowrocław pozyskało dofinansowanie (do 95% kosztów kwalifikowalnych) w ramach Osi priorytetowej 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych, Schemat: Inwestycje z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich w ramach polityki terytorialnej, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 na następujące projekty:

1) „Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – I etap”. Projekt obejmuje remonty części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych położonych w obszarze rewitalizacji zamieszkałych przez osoby wykluczone społecznie: ul. Dworcowa 92-94, ul. Kasztelańska 12, ul. Jana Kilińskiego 6, ul. Poznańska 336, 359, 365, 367 i 367A;

2) „Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – II etap”. Projekt obejmuje remonty części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych położonych w obszarze rewitalizacji zamieszkałych przez osoby wykluczone społecznie: ul. Andrzeja 5, ul. Dworcowa 44, ul. Henryka Hoyera 16, ul. Tadeusza Kościuszki 8, ul. Mątewska 25, ul. Poznańska 2 i 359, ul. Staropoznańska 108, ul. Szymborska 14, ul. Wałowa 3-5;

3) „Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – III etap”. Projekt obejmuje remonty części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych położonych w obszarze rewitalizacji zamieszkałych przez osoby wykluczone społecznie: ul. Dworcowa 48 i 53B, ul. Mątewska 15 A, B, C, D, 66-68, 70-72, 75-77, ul. NMP 32.

Łączne dofinansowanie z UE to ok. 6,5 mln zł.

Budynek przy ul. Poznańskiej 365

Po remoncie

Budynek przy ul. Kościuszki 8

Przed remontem

Po remoncie

Budynek przy ul Andrzeja 8

Przed remontem

Po remoncie

Budynek przy ul. Dworcowej 44

Elewacja szczytowa południowa

Przed remontem

Po remoncie

Budynek przy ul. Szymborskiej 14

Przed remontem

Po remoncie

Na terenie Inowrocławia zachowały się dwa odcinki średniowiecznych fortyfikacji miejskich - mury obronne:

- wolnostojący przy ul. Jana Kilińskiego,

- wtopiony w XIX-wieczną zabudowę czynszowych kamienic przy ul. Kasztelańskiej.

Oba fragmenty, wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, są własnością Miasta Inowrocław.

Odcinek muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej, zlokalizowany na nieruchomości przynależącej do Kujawskiego Centrum Kultury, wymaga szeroko zakrojonych działań budowlano-konserwatorskich, gdyż jego stan ulega ciągłemu pogorszeniu. Ostatnie prace naprawcze przy murze wykonano w latach 50. XX w. Mając na wyciągnięcie ręki autentycznego świadka historii – fragment muru obronnego powstałego przed 1320 r., w zamyśle Miasta jest restytuowanie w tym miejscu namiastki klimatu średniowiecznego grodu.

Wobec powyższego, wykonano dokumentację projektową obejmującą rewaloryzację i adaptację średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 oraz zagospodarowanie na cele społeczne otoczenia fragmentu średniowiecznego muru i złożono wnioski o dofinansowanie projektu ze środków unijnych.

W grudniu 2021 r. Miasto zawarło umowę o dofinansowanie ze środków unijnych projektu pn. „Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne”. Dofinansowanie wynosi do 95% kosztów kwalifikowalnych projektu. Podstawowe cele projektu to ekspozycja średniowiecznych fortyfikacji miejskich, realizacja działań społecznych na zagospodarowanym terenie przy murze obronnym, szansa stworzenia nowych miejsc pracy poprzez poszerzenie działalności Kujawskiego Centrum Kultury. W ramach zagospodarowania otoczenia odcinka muru obronnego planowane jest: wykonanie planu średniowiecznego Inowrocławia w posadzce placu, ogrodzenie terenu, wykonanie muralu przedstawiającego średniowieczną panoramę Inowrocławia, montaż elementów małej architektury, udostępnienie zwiedzającym wejścia na koronę murów poprzez kręcone schody lub windę dla niepełnosprawnych. Teren zaadaptowany do nowych funkcji zostanie połączony bezpośrednio z budynkiem Kujawskiego Centrum Kultury poprzez wykucie otworu komunikacyjnego w ścianie oficyny tegoż budynku.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022, przyjętym uchwałą nr XIV/143/2019 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 23 września 2019 r., na obszarze przylegającym do muru obronnego przewidziano realizację celów społecznych polegających na aktywizacji środowiska lokalnego poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego, inicjowanie działań angażujących mieszkańców danego obszaru, organizowanie działań społecznych o charakterze zbiorowym:

- 1) „Świadkowie inowrocławskiej historii” – gry miejskie;
- 2) „Tu jest początek książęcego Inowrocławia” – konkursy historyczne;
- 3) „Od bursztynu do cegły muru średniowiecznego Inowrocławia” – cykl wykładów i spotkań;
- 4) „Historia Inowrocławia w obiektywie” – warsztaty fotograficzne.

Powyższe planowane realizacje celów społecznych wpisują się w działania na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami zapisane w Priorytecie III Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości, kierunek działań: edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

Rokrocznie przeprowadzane są wizje lokalne obiektów budowlanych, w tym zabytków, w śródmieściu Inowrocławia i w sąsiadujących osiedlach. Dokonuje się zewnętrznej analizy ich stanu technicznego, pojawiających się na elewacjach zagrożeń bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także zwraca się uwagę na niski poziom estetyki obiektów. Spostrzeżenia i uwagi wraz z dokumentacją fotograficzną przekazywane są do kompetentnego organu administracji rządowej – Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Współpraca owocuje prowadzonymi kontrolami we wskazanych przez Miasto obiektach, wszczęciem postępowań administracyjnych i wydaniem przez ten organ odpowiednich decyzji administracyjnych.

Prowadzone są bieżące prace porządkowe przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy, itp. Prace porządkowe, związane z utrzymaniem czystości oraz zabiegi pielęgnacyjne roślin na terenie Parku Solankowego i innych obszarach zielonych oraz na terenach cmentarzy i miejscach pamięci narodowej w Inowrocławiu polegają na:

- 1) wykonywaniu prac pielęgnacyjno-konserwacyjnych, w tym m.in. koszenia, pielenia, wygrabiania liści, wycinek i przycinek drzew i krzewów, obsady kwiatowej wiosennej i letniej, usuwania wywrotów i złomów drzew;
- 2) zmiataniu, oczyszczaniu i odśnieżaniu alejek parkowych oraz alejek z terenu Tężni Solankowej;
- 3) kontroli parametrów wody „Solannowej”;
- 4) przygotowywaniu wiązanek tarniny oraz uzupełnianiu jej ubytków;
- 5) opróżnianiu i wywozie nieczystości z koszy na odpadki;
- 6) zbieraniu odpadów.

Na terenie Inowrocławia znajduje się 25 form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.). Wśród pomników przyrody ożywionej znajdują się następujące gatunki drzew: jesion wyniosły, lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, platan klonolistny, topola biała, żywotnik wschodni, gledicja trójcieniowa i topola czarna. Poza tym jest jeden pomnik przyrody nieożywionej – głaz narzutowy „Edmund”. Większość pomników przyrody zlokalizowana jest na terenie Parku Solankowego.

Inne prace związane z dbaniem o zieloną przestrzeń kulturową wypełnioną elementami małej architektury obejmują:

- 1) bieżące naprawy, konserwację obiektów budowlanych (remont muszli koncertowej, remont wnętrza budynku toalety oraz małej architektury, zakup nowego wyposażenia wnętrz krajobrazowych (ławki, kosze na śmieci, pergole), a także nowe inwestycje (budowa ogrodzenia wokół małego stawu w starej części parku);

- 2) modernizację istniejących alejek parkowych z kruszywa mineralnego, naturalnie stabilizowanego, wodoprzepuszczalnego.

W ramach Programu priorytetowego Ochrona Przyrody 2020 Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu wykonano „Zabiegi pielęgnacyjno-konserwatorskie drzew uznanych za pomniki przyrody, rosnących w granicach administracyjnych miasta Inowrocławia”. W ramach programu wykonano zabiegi pielęgnacyjne i sanitarno-techniczne przy 23 drzewach oraz grupie żywotników, zgodnie z uchwałą nr XXI/219/2020 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów konserwatorsko-pielęgnacyjnych drzew uznanych za pomniki przyrody rosnących w granicach administracyjnych Miasta Inowrocławia. Wartość całkowita zadania wyniosła 28.620,00 zł, z czego wartość dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu wyniosła 20.034,00 zł.

PRIORYTET II

OCHRONA I ŚWIADOME KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZY KULTUROWEGO

Kierunek działania - zintegrowana ochrona dziedzictwa i środowiska przyrodniczego

W okresie sprawozdawczym opracowano 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które stanowią zmiany obowiązujących planów o łącznej powierzchni ok. 222 ha. Obecnie obowiązuje 107 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 2628 ha, co przy całkowitej powierzchni miasta wynoszącej 3042 ha stanowi ok. 86%. Natomiast w różnej fazie opracowania jest kolejnych 17 planów o łącznej powierzchni ok. 179,7 ha (w tym opracowanie planu na terenie o pow. ok. 80,5 ha i zmiana planu na terenie o pow. ok. 99,2 ha).

Przystąpiono również do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia (uchwała nr XXXIII/387/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 23 października 2017 r.). Celem opracowania studium jest m.in. dostosowanie ustaleń do obecnie obowiązujących przepisów, aktualnego zagospodarowania i wyznaczenie nowych kierunków. W projektowanej zmianie studium dodatkowo wyznaczone zostaną m.in. granice obszarów i terenów górniczych, obszarów zdegradowanych i wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji oraz strefy ochronne od urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii. W strefach uzdrowiskowych zostaną zmienione wskaźniki terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych. Uaktualnione zostaną również granice terenów zamkniętych.

W projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określa się ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, które uzgadniane są z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu. Również projekt studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostanie przedłożony wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków do zaopiniowania w zakresie przyjętych ustaleń dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, które będą zawierać w szczególności wytyczne określania tych zasad w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony zabytków i parków kulturowych.

PRIORYTET III

BADANIE I DOKUMENTACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PROMOCJA I EDUKACJA SŁUŻĄCA BUDOWANIU TOŻSAMOŚCI

Kierunki działań:

- 1) *szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy;*
- 2) *edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym;*
- 3) *specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym.*

Na stronie internetowej www.inowroclaw.pl w zakładce dla turystów zamieszczono bogate informacje o historii miasta i regionu, o sławnych ludziach wywodzących się z ziemi kujawskiej lub tu działających, o tradycjach kultury kujawskiej, o zabytkach.

Można wirtualnie zwiedzić miasto z opracowanym tekstowo i ilustracyjnie przewodnikiem turystycznym, a dostępne mapy centrum miasta i Parku Solankowego umożliwiają sprawne przemieszczanie się do atrakcyjnych miejsc i obiektów.

Każdego roku Miasto Inowrocław wspiera organizacje pozarządowe, które aktywizują społeczeństwo i wspiera finansowo bogatą ofertę kulturalną proponowaną społeczeństwu słowem, czynem i drukiem. W 2020 r. na realizację zadań przeznaczono kwotę 110 000 zł. W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert dofinansowanie otrzymały 24 projekty. Szczegółowy wykaz ofert przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa oferenta i nazwa zadania publicznego	Wysokość przyznanych środków publicznych
1.	Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bydgoszczy, Towarzystwo Śpiewu „Halka” <i>Wyjazd na IV Festiwal Muzyki Chóralnej im. Mikołaja Zieleńskiego w Łowiczu</i>	5.000,00 zł
2.	Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bydgoszczy, Towarzystwo Śpiewu „Halka” <i>Wyjazd na warsztaty chóralne do Kołobrzegu</i>	7.000,00 zł
3.	<i>Polski Związek Głuchych Oddział Kujawsko-Pomorski</i> <i>Moje korzenie – warsztaty rekonstruktorskie inspirowane do odkrywania historii</i>	2.200,00 zł

4.	Stowarzyszenie Archery Club Munin <i>Spotkania z kulturą wczesnośredniowieczną</i>	2.500,00 zł
5.	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bydgoszczy, Koło przy Bibliotece Miejskiej w Inowrocławiu <i>„Protokół kulturalny XIV”</i>	10.000,00 zł
6.	Chorągiew Kujawsko- Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego, Hufiec Inowrocław im. A. Kamińskiego <i>XVI Inowrocławskie Manewry Harcerskie</i>	3.000,00 zł
7.	Stowarzyszenie Przyjaciół Chóru Kameralnego Pro Arte <i>Wymiana międzykulturowa -Udział Chóru Kameralnego Pro Arte w VI Międzynarodowym Festiwalu Chórów i Orkiestr w Budapeszcie</i>	6.000,00 zł
8.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej <i>„Zwiadowcy historii” – inowrocławska konspiracja w czasie II wojny światowej</i>	4.000,00 zł
9.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej <i>Harcerska Grupa Rekonstrukcji Historycznej</i>	2.700,00 zł
10.	Towarzystwo Miast Partnerskich Inowrocław <i>Prezentacja dorobku artystycznego członków Towarzystwa Miast Partnerskich Inowrocław w mieście partnerskim Bad Oeynhausen</i>	6.000,00 zł
11.	Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze w Inowrocławiu <i>Organizacja rajdów pieszych, rowerowych oraz imprez turystycznych dla dzieci i młodzieży</i>	7.000,00 zł
12.	Inowrocławskie Towarzystwo Muzyczne „Pro Arte” <i>Koncert symfoniczny „Uczniowie Miastu” w ramach obchodów Dni Inowrocławia</i>	16.000,00 zł
13.	Towarzystwo Miłośników Miasta Inowrocławia <i>Książka „Pamięć Miasta. Honorowi Obywatele Inowrocławia”</i>	4.000,00 zł
14.	Fundacja Bądźmy Razem – Łączmy Pokolenia <i>Konkurs wokalny „Muzyka łączy pokolenia”. VII edycja</i>	1.820,00 zł
15.	Fundacja Bądźmy Razem – Łączmy Pokolenia <i>Integracyjne spotkania seniorów</i>	2.200,00 zł
16.	Lokalna Organizacja Turystyczna „Kujawy” <i>Majówkowy Piknik Dziedzictwa</i>	3.000,00 zł
17.	Stowarzyszenie Dom Artysty <i>Malarski Inowrocław</i>	3.000,00 zł
18.	Stowarzyszenie Dom Artysty <i>Ze sztuką na Ty</i>	2.000,00 zł
19.	Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Bydgoszczy Oddział Inowrocław <i>Organizacja X Kujawskiego Festiwalu Pieśni Ludowej w Inowrocławiu – kultywowanie kultury i tradycji ludowej Kujaw</i>	1.200,00 zł
20.	Inowrocławskie Stowarzyszenie Modelarzy Redukcyjnych <i>14 Inowrocławski Konkurs Modelarski</i>	1.200,00 zł
21.	Stowarzyszenie Nowa Para Butów <i>Inowrocławskie Macewy</i>	6.000,00 zł
22.	Fundacja Ekspert – Kujawy <i>Rozśpiewany Uniwersytet III Wieku – II edycja</i>	1.750,00 zł
23.	Fundacja Ekspert – Kujawy <i>Warsztaty Teatralno-Artystyczne z aktorem Dawidem Kartaszewiczem</i>	2.430,00 zł
24.	Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Inowrocławiu <i>Ziemia Kujawska, tom 28</i>	10.000,00 zł
	RAZEM	110.000,00 zł

W 2021 r. na realizację zadań kulturalnych przeznaczono kwotę 110 000 zł. Dofinansowanie na łączną kwotę 100 787,00 zł otrzymało 15 projektów. Szczegółowy wykaz oferentów przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa oferenta i nazwa zadania publicznego	Wysokość przyznanych środków publicznych
1.	Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bydgoszczy, Towarzystwo Śpiewu „Halka” <i>Wyjazd na międzynarodowe warsztaty chóralne w Międzyzdrojach</i>	13.000,00 zł
2.	Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, Zarząd Koła nr 7 w Inowrocławiu <i>40-lecie Związku Żołnierzy Wojska Polskiego Koło nr 7 w Inowrocławiu</i>	3.800,00 zł
3.	Stowarzyszenie Archery Club Munin <i>Wystawa: Moneta – środek płatniczy, środek propagandy, dzieło sztuki</i>	3.227,00 zł
4.	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bydgoszczy, Koło przy Bibliotece Miejskiej w Inowrocławiu <i>„Protokół kulturalny XV”</i>	11.000,00 zł
5.	Stowarzyszenie Przyjaciół Chóru Kameralnego Pro Arte <i>Wymiana międzykulturowa -Udział Chóru Kameralnego Pro Arte w VI Międzynarodowym Festiwalu Chórów i Orkiestr w Budapeszcie</i>	7.000,00 zł
6.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej <i>„Zwiadowcy historii 2” – wystawa i gra fabularna dla mieszkańców miasta”</i>	7.000,00 zł
7.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej <i>5 Dzień Polskiego Państwa Podziemnego</i>	4.500,00 zł
8.	Towarzystwo Miast Partnerskich Inowrocław <i>Prezentacja dorobku artystycznego członków Towarzystwa Miast Partnerskich Inowrocław w mieście partnerskim Bad Oeynhausen</i>	7.000,00 zł
9.	Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze w Inowrocławiu <i>Organizacja rajdów pieszych, rowerowych oraz imprez turystycznych dla dzieci i młodzieży</i>	7.000,00 zł
10.	Inowrocławskie Towarzystwo Muzyczne „Pro Arte” <i>Koncert symfoniczny „Uczniowie Miastu” w ramach obchodów Dni Inowrocławia</i>	16.000,00 zł
11.	Fundacja Bądźmy Razem – Łączmy Pokolenia <i>Konkurs wokalny „Muzyka łączy pokolenia”. VIII edycja</i>	2.500,00 zł
12.	Fundacja Bądźmy Razem – Łączmy Pokolenia <i>Integracyjne spotkania seniorów</i>	3.000,00 zł
13.	Fundacja Ekspert – Kujawy <i>Rozśpiewany Uniwersytet III Wieku – III edycja</i>	2.450,00 zł
14.	Fundacja Ekspert – Kujawy <i>„Spacerem po Kujawach”</i>	2.310,00 zł
15.	Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Inowrocławiu <i>Ziemia Kujawska, tom 29</i>	11.000,00 zł
	RAZEM	100.787,00 zł

W 2021 r. dofinansowano również trzy projekty w trybie pozakonkursowym, tj.:

- 1) Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Księcia Kazimierza Kujawskiego pn. „Wyprawa w dwudziestolecie – warsztaty i spotkania terenowe poświęcone tematyce 20-lecia międzywojennego” - 6.000 zł;

- 2) Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych pn. „Organizacja X Kujawskiego Festiwalu Pieśni Ludowej w Inowrocławiu – kultywowanie kultury i tradycji ludowej Kujaw” - 2.000 zł;
- 3) Towarzystwo Śpiewu „Halka” pn. „Warsztaty wokalne z Zespołem Pieśni i Tańca Mazowsze” – 1.200 zł.

Biorąc pod uwagę założenia rozdziału 7 „Gminnego programu opieki nad zabytkami”, realizacja powyższych zadań o charakterze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na stałe wpisuje się w krajobraz kulturalny Miasta Inowrocławia. Przedsięwzięcia te często mają charakter edukacyjny, integracyjny czy też promocyjny i stanowią znakomite uzupełnienie oferty kulturalnej Inowrocławia. Podkreślają bogatą historię miasta.

Promocja Inowrocławia to zorganizowane i przeprowadzone wydarzenia na terenie miasta i w instytucjach kultury:

- 1) na stronie www.inowroclaw.pl w zakładce dla turystów – o mieście udostępniane są informacje na temat zabytków;
- 2) wydanie albumu „Inowrocław jest pięknie” oraz ulotek tematycznych – materiały obrazują piękno naszego miasta pod względem uzdrowiskowym, kulturalnym, historycznym oraz rekreacyjnym;
- 3) wydanie albumu „Inowrocław na fotografii” – promującego Inowrocław, zawierającego fotografie najważniejszych i najpiękniejszych miejsc w Inowrocławiu, m.in. Parku Solankowego, tężni solankowej, inowrocławskich zabytków oraz centrum miasta;
- 4) udostępnienie mapy z atrakcjami turystycznymi Inowrocławia;
- 5) „Poznaj Inowrocław na nowo” - akcja promocyjna miasta; w krótkich filmach ukazane są kadry przedstawiające miejskie ciekawostki oraz miejsca warte zobaczenia;
- 6) „Inowrocław Will Wait” - kampania promocyjna do wirtualnego odkrywania miasta w czasie lockdownu;
- 7) wykonanie tablic z brązu zamontowanych w Parku Solankowym przy dębach posadzonych przez: Daniela Olbrychskiego, Tomasza Organka, Krystynę Jandę oraz Adama Makowicza;
- 8) organizacja i współorganizacja:
 - a) Kujawskiego Festiwalu Pieśni Ludowej, podczas którego członkowie zespołów ubrani w tradycyjne stroje wykonywali utwory ludowe,
 - b) Jarmarku Kujawskiego, podczas którego można było spróbować kujawskich potraw oraz kupić rękodzieło,
 - c) Orszaków Kozy Szymborskiej i Mątewskiej, który to zwyczaj w ubiegłym roku został wpisany na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego;

9) poprawa dostępności do obiektów kultury (Biblioteka Miejska im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu):

- a) Inowrocławska Biblioteka Cyfrowa - stałe uzupełnianie obiektów – czasopism i materiałów regionalnych,
- b) ACADEMICA - cyfrowa wypożyczalnia międzybiblioteczna, której zasób wynosi ponad 3 miliony książek i czasopism o tematyce naukowej i jest nieustannie powiększany,
- c) IBUK LIBRA – platforma naukowej książki elektronicznej,
- d) Legimi – serwis książki elektronicznej,
- e) LEX – System Informacji Prawnej, który pozwala na szybkie dotarcie do aktów prawnych;

10) funkcjonowanie Stałych Wystaw:

- a) Ekspozycja Archeologiczna „Askaukalis” - zlokalizowana w tzw. „Niebieskiej Kamienicy” – znajdują się tu najstarsze zabytki wydobyte z kujawskiej ziemi, nawet sprzed 1700 lat; wystawa powstała w oparciu o eksponaty odkryte podczas ponad 50-letnich badań archeologicznych prowadzonych na Kujawach przez prof. dr hab. Aleksandrę Cofę-Broniewską, Honorowego Obywatela Miasta Inowrocławia; we współpracy z Urzędem Marszałkowskim zrealizowano cykl spotkań, warsztatów historycznych z udziałem grup rekonstrukcyjnych, które posłużyły do stworzenia filmu opisującego historyczne znaczenie Inowrocławia,
- b) Stała Wystawa Solnictwa – nawiązująca do nieistniejącej już kopalni, powstała w styczniu 2011 roku, z okazji dwudziestopięciolecia zakończenia eksploatacji złóż w kopalni Solno; ekspozycja składa się z kilku odtworzonych pomieszczeń kopalnianych, m.in. kaplicy, szatni, warzelni, Sali przedstawiającej historię solnictwa, sali z ekspozycją poświęconą górniczej orkiestrze, sali ekspozycyjnej i sali multimedialnej dostosowanej do zajęć edukacyjnych; celem ekspozycji jest przybliżenie bogatej historii solarstwa rozwijającego się na terenie współczesnego Inowrocławia od pradziejów; w 2021 roku wystawa została odnowiona i wzbogacona o nowe eksponaty z Muzeum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu,
- c) Instytut Prymasa Józefa Glempa – celem jego działalności jest promocja duchowej kultury Kujaw na tle życia Prymasa Polski Kardynała Józefa Glempa oraz pamiątek z nim związanych; zadania Instytutu realizowane są poprzez działalność edukacyjną, w szczególności: organizację wystaw i prelekcji, prezentacje multimedialne oraz prowadzenie działalności badawczej i wydawniczej;

- 11) Informacja Turystyczno-Kulturalna – punkt ten nie tylko promuje Inowrocław pod względem turystycznym, ale pełni także funkcję informacyjną dla wszystkich zainteresowanych ofertą kulturalną;
- 12) „Weekend na Szlaku Piastowskim” – zwiedzanie obiektów Szlaku Piastowskiego z królową Jadwigą i jej orszakiem; ciekawostki o zabytkach przedstawił przewodnik z Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego;
- 13) festyn historyczny – podczas wydarzenia można było podziwiać mobilną wystawę pt. „Obrona wybrzeża 1939”; miłośnicy motoryzacji mogli obejrzeć pokaz zabytkowych samochodów, a Harcerska Grupa Rekonstrukcji Historycznej ZHR przygotowała stoisko rekonstrukcyjne w strojach i mundurach z okresu II wojny światowej;
- 14) spacer „Moja droga... do Solanek” – w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, które mają na celu promowanie zabytków; głównym celem EDD jest szeroko pojęta edukacja historyczna i kulturalna, promowanie różnorodności regionalnego dziedzictwa kulturowego; co roku Biblioteka organizuje wydarzenia kulturalne (wystawy, prelekcje), promując regionalne zabytki;
- 15) INO-GEŚ, czyli Festyn Rodzinny „Z Gęsiną w Tle” – pokazy kulinarne dotyczące przygotowania gęsiny;
- 16) Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu – promowanie zdrowego i ekologicznego trybu życia, m.in. poprzez zachęcanie do korzystania ze zrównoważonych form mobilności;
- 17) „Przebudzeni do działania” - impreza promująca działania proekologiczne poprzez literaturę, warsztaty i spotkania z autorami, mająca na celu podnieść m.in. świadomość ekologiczną lokalnej społeczności, przekazać wiedzę i nowe umiejętności oraz ukształtować postawę odpowiedzialności wobec otaczającego nas środowiska (dotacja z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego);
- 18) organizacja Rajdu Niepodległościowego śladami historii i postaci historycznych związanych z odzyskaniem Niepodległości; rajd odbył się na terenie miasta Inowrocławia, jego celem było odwiedzenie miejsc upamiętniających historyczne wydarzenia; uczestnicy rajdu poznali historię przedstawioną przez regionalistę i przewodnika PTTK oraz zapalili znicze przy odwiedzonych pomnikach;
- 19) realizacje techniczne:
 - a) kompleksowe odnowienie Stałej Wystawy Solnictwa – zmiana ekspozycji, całkowity remont pomieszczeń,
 - b) renowacja Teatru Letniego w Inowrocławiu,
 - c) renowacja muszli koncertowej,
 - d) renowacja pomieszczeń odzyskanych po świetlicy środowiskowej w „Niebieskiej Kamienicy”,
 - e) uruchomienie Informacji Turystyczno-Kulturalnej, przy ul. Królowej Jadwigi 3.

W 2020 oraz w 2021 roku po raz kolejny odbyło się ogólnopolskie święto zabytków na Kujawach, czyli Europejskie Dni Dziedzictwa.

Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza i Archiwum Państwowe w Bydgoszczy Oddział w Inowrocławiu zorganizowały spacer śladami Zygmunta Wilkońskiego, twórcy inowrocławskiego uzdrowiska.

W ramach święta zorganizowane zostało zwiedzanie Bazyliki Mniejszej Imienia Najświętszej Maryi Panny, która jest najbardziej znanym zabytkiem Inowrocławia. To najstarsza tutejsza świątynia, z drugiej połowy XII wieku. Kościół jest jednym z najbardziej interesujących zabytków architektury romańskiej w Polsce, znanym przede wszystkim dzięki płaskorzeźbionym maskom oraz rytom zoomorficznym, które można zobaczyć na ścianie północnej.

W Muzeum im. Jana Kasprowicza odbył się Festiwal Kulinaryny pn. „Smak i zapach dawnego Inowrocławia”. Podczas festynu można było dowiedzieć się jakie słodkości polecali miejscowi cukiernicy, co i gdzie najchętniej jadali inowrocławianie oraz kto wypiekał najlepszy chleb w mieście, gdzie znajdowały się najpopularniejsze restauracje, oferujące lokalne przysmaki, cukiernie, proponujące swoje specjały, kolonialki, pełne tradycyjnych wyrobów czy piekarnie. Hasło to podkreśla znaczenie kulturowego bogactwa tradycji kulinarnych, które odgrywały niebagatelną rolę w pielęgnowaniu obyczajów Polaków i tworzeniu wspólnoty rodzin i przyjaciół biesiadujących przy jednym stole. Festyn „Smaki Dziedzictwa” zachęcał do poznawania szeroko rozumianego dziedzictwa kulinarnego: tradycyjnych produktów regionalnych, przepisów, które przed laty królowały na polskich stołach oraz zabytków przetwórstwa spożywczego.

W szkołach podstawowych i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Inowrocław, zorganizowane zostały różnorodne działania mające na celu wprowadzenie uczniów i dzieci w świat wartości, w tym m.in. patriotyzmu i szacunku dla tradycji. Nacisk kładziony był na wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej i regionalnej. Było to, m.in.: organizowanie szkolnych konkursów i uczestnictwo w innych wydarzeniach związanych z regionem:

- 1) „Inowrocław - czy znasz swoje miasto- zostań przewodnikiem”;
- 2) prezentowanie własnego regionu, czy „Śladami Powstania Wielkopolskiego” – gra plenerowa;
- 3) udział uczniów i nauczycieli w miejskich obchodach: Narodowego Święta Niepodległości, rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego, wybuchu i zakończenia II wojny światowej, w Miejskim Orszaku Trzech Króli;
- 4) organizacja szkolnych uroczystości (apeli) w zakresie wydarzeń narodowych i regionalnych, uroczystości upamiętniających patronów szkół (np. coroczne uroczystości z okazji rocznicy urodzin i śmierci Jana Kasprowicza);
- 5) prowadzenie Izb Pamięci Powstania Wielkopolskiego oraz gromadzenie pamiątek związanych z tym powstaniem, prowadzenie izb pamięci poświęconych wybitnym i zasłużonym postaciom (m.in. gen. Władysławowi Sikorskiemu, gen. Józefowi Hallerowi) oraz patronom szkół (np. Januszowi Kusocińskiemu, 4. Kujawskiemu

- Pułkowi Artylerii Lekkiej, Zygmuntowi Wilkońskiemu, Józefowi Krzymińskiemu, Janowi Kasproviczowi, Mikołajowi Kopernikowi);
- 6) opieka nad mogiłami żołnierzy, powstańców, wybitnych Polaków, osób zasłużonych dla regionu i miasta (m.in. dra Józefa Krzymińskiego, rodziny Schedlin - Czarlińskich) oraz udział w kwestach na rzecz odnawiania ich nagrobków;
 - 7) organizowanie wycieczek mających na celu poznawanie zabytków Inowrocławia, Torunia, Bydgoszczy, Kruszwicy i Kruszy Zamkowej (Szlak Bursztynowy – Askaukalis) oraz obiektów edukacyjnych (m.in. zabytkowe kościoły, Stała Wystawa Solnictwa w Teatrze Miejskim w Inowrocławiu, Muzeum im. Jana Kasprovicza w Inowrocławiu, Nadgoplański Park Tysiąclecia w Kruszwicy, Prasłowiański Gaj w Łojewie, Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie);
 - 8) udział w warsztatach kujawskich (pieczenie chleba, pierników) prowadzonych przez lokalnych przedsiębiorców;
 - 9) współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi w zakresie kultywowania tradycji miasta (np. z III LO – orszak Królowej Jadwigi);
 - 10) wzbogacenie bibliotek szkolnych i przedszkolnych o publikacje dotyczące literatury regionu;
 - 11) organizacja konkursów plastycznych, historycznych, literackich dotyczących tradycji miasta i regionu.

Ponadto dzieci i młodzież odwiedziły miejsca pamięci i inne obiekty zabytkowe. Szkoły poprzez lekcje, wystawy, gazetki propagowały wiedzę o regionalnych zabytkach i ważnych postaciach historycznych, jak np. dr Józef Krzymiński, Zygmunt Wilkoński lub Jan Kasprovicz. Uczniowie odwiedzili też miejsca pamięci na terenie Inowrocławia. Placówki aktywnie współpracowały z Muzeum im. Jana Kasprovicza, Kujawskim Centrum Kultury, Biblioteką Miejską i Towarzystwem Miłośników Miasta Inowrocławia.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 dbali o zabytkowe groby, w tym grób rodzinny patrona szkoły – dra J. Krzymińskiego.

Wyremontowano część nawierzchni chodnika i ukształtowano drzewostan w ramach jego pielęgnacji przy budynku Przedszkola przy ul. Św. Ducha 86, który ujęty jest w gminnej ewidencji obiektów zabytkowych miasta Inowrocławia, zlokalizowany w strefie B ochrony konserwatorskiej.

Uczniowie byli zaangażowani w działania z zakresu dziedzictwa kulturowego, poprzez udział w „Kozie”, a podczas wizyt w Parku Solankowym zapoznali się z tamtejszą zabytkową architekturą. Szkoły i przedszkola na bieżąco brały udział również w innych inicjatywach związanych z regionem.

Podsumowanie

Działania wymienione i opisane w sprawozdaniu z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla miasta Inowrocławia na lata 2017-2021 wskazują, że Miasto Inowrocław realizuje zadania określone w założeniach tegoż programu.

Jednakże sytuacja finansowa Miasta Inowrocławia, na skutek decyzji rządowych dotyczących m.in. wprowadzenia ulg i zwolnień w podatku dochodowym od osób fizycznych, od roku 2020 uległa znacznemu pogorszeniu, czego przejawem były niższe wpływy z podatku PIT i CIT. Dodatkowo konsekwencje finansowe tzw. Polskiego Ładu spowodują kolejne, wielomilionowe ubytki finansowe naszego samorządu. Ponadto Miasto Inowrocław od roku 2020 osiąga mniejsze wpływy prawie o 1 mln zł z tytułu opłaty uzdrowskiej w związku z pandemią COVID-19. Jednocześnie następuje wzrost wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem. W związku z tym, nie wszystkie zadania mogły zostać zrealizowane w pełnym zakresie.

W okresie 2 lat podjęto szereg inicjatyw, których celem była dbałość o zachowanie istniejących walorów zabytkowych miasta, historii, tradycji i kultury „Małej Ojczyzny”. Zasoby dziedzictwa kulturowego odgrywają dużą rolę w polityce rozwoju miasta. Podjęto zadania związane z zahamowaniem degradacji substancji zabytkowej, kształtowaniem atrakcyjnego wizerunku miasta Inowrocławia oraz ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych. W kolejnych latach będą one kontynuowane.

Uzasadnienie do uchwały Nr XLIX/467/2022

Rady Miejskiej Inowrocławia

z dnia 21 kwietnia 2022 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840), wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

„Gminny program opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021 został przyjęty uchwałą nr XXXV/405/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 listopada 2017 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, z realizacji programu wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się radzie gminy.

W związku z powyższym, Prezydent Miasta Inowrocławia przedstawia Radzie Miejskiej Inowrocławia niniejsze sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” dla Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021, za okres od stycznia 2020 r. do grudnia 2021 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej Inowrocławia

Tomasz Marcinkowski